

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת. ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430

טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il ¹

בבא מציעא דף קח.

האם גובים מיתומים ומרבנן לצרכים דלהלן?

ל"כריא דפתיא" (- מעיין או בור לשתיה)	ל"איגלי גפא" (-חומת העיר)	
גובים - דגם הם צריכים לשתות	גובים - דגם הם צריכים שמירה	מיתומים
מעות: גובים - דגם הם צריכים לשתות לחפירה: אינם יוצאים ²	לא גובים - דאינם צריכים שמירה ¹	מרבנן

שני ערים עליונה ותחתונה, האם צריכים לסייע זה את זה בדלהלן?

הסתימה כנגד התחתונים	הסתימה כנגד העליונים	
אין העליונים מסייעים	גם התחתונים מסייעים ³	לנקות את הנהר מאבנים
גם העליונים מסייעים	אין התחתונים מסייעים	לנקות את יציאת מי הגשמים ⁴

המחזיק בשדה הפקר לקנותה ולשלם את המס למלך באופנים דלהלן, האם מוציאים ממנו?

החזיק בין אנשים שאינם שותפין	החזיק בין שני אחים או שותפין	
----	חצוף הוא - אבל לא מסלקים לו	לרב יהודה אמר רב
לא מסלקים אותו	מסלקים אותו	לרב נחמן
מסלקים אותו - דינא דבר מצרא	מסלקים אותו	לנהרדעי

האם יש דינא דבר מצרא באופנים דלהלן? [תוד"ה האי].

לתוס'	לרש"י	
לר"נ: כאן אין דינא דבר מצרא ⁵ לנהרדעי: יש ומוציאים	לר"נ: אין דינא דבר מצרא לנהרדעי: יש ומוציאים	המקבל שדה מהמלך ורוצים להוציא ממנו מדינא דבר מצרא
לכו"ע יש ומוציאים	לר"נ: אין דינא דבר מצרא לנהרדעי: יש ומוציאים	הקונה שדה ורוצים להוציא ממנו מדינא דבר מצרא

¹ התורה שומרת עליהם כדכתיב (משלי ו: כב) "בשכבך תשמור עליך".

² ד"רבנן לא בני מיפק באוכלוזה ניהו" - דגנאי הוא להם לצאת לחפור, אלא יגבו מהם מעות ושוכרין פועלים.

³ דגם הם ניזוקים בזה שאין המים זורמים אליהם, ותיקון העליון הוא גם לצרכם.

⁴ כאן זה בהיפך, שרוצים שיצאו המים מן העיר ולא ישארו בעיר ויעשו שם טיט וזיקון, ושם אין התחתונים צריכים לסייע לעליונים כי לא באים המים להזיקם. אולם העליונים צריכים לסייע לתחתונים, כיון שגם אם הסתימה כנגד התחתונים הם ניזוקים שהמים נשארים גם אצלם ולא יוצאים.

⁵ כתבו התוס', דודאי דר"נ לא חולק על דינא דבר מצרא, ורק כאן שלא חששו לקחת מן המלך לפניו סימן שלא רצו בה ולכך אין דינא דבר מצרא, אולם במכר מודה ר"נ שיש דינא דבר מצרא, דיטענו שלא ידעו שהשדה עמדה למכירה ולכך לא קנו, ודלא כרש"י ד"ה לא.

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430

טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il ²

בבא מציעא דף קח:

שכן ות"ח או קרוב ות"ח, מתי ת"ח קודם? [תוד"ה שכיני].

שניהם לא מצרנים	שניהם מצרנים	
ת"ח קודם	אין ת"ח קודם - ויחלוקו ¹	לרש"י
ת"ח קודם ³	ת"ח קודם ²	לתוס'

היתה האדמה שייכת לאדם אחד, והבתים או הדקלים שבתוכה של אחר, מה הדין בדלהלן?

לא מעכב	מעכב	
בעל הבית או הדקלים אינו מעכב לבעל הקרקע למכור לאחר	בעל הקרקע מעכב לבעל הבתים או הדקלים למכור לאחר	ארעא דחד ובתי דחד
		ארעא דחד ודקלי דחד

¹ רש"י (סוף ד"ה שכיני) כתב שכששניהם מצרנים לא אמרינן ת"ח קודם, דאטו משום דהוא ת"ח משלח גלימי דאינשי, ואין להעדיפו על מצרן אחר אלא יחלוקו. ומטעם זה כתב רש"י שאין הפירוש בהאי בבא [מתבת שכיני העיר] בענין דינא דבר מצרא, אלא מיירי כשאין דינא דבר מצרא והספק למי יקדים. [עוד מבואר שכל מה שנחלק רש"י עם תוס' לדינא הוא דוקא בת"ח, אולם לגבי שכיני העיר וכו', משמע שאין סיבה שלא לפרש בשניהם מצרנים, אלא מכח שכל הבבא מדברת במקרה אחד].

² תוס' (ד"ה שכיני) חולקים על רש"י והעמידו את הסוגיא לענין הקדמה כששניהם מצרנים. וע"ע בתוס' רא"ש שכתב להדיא שאוקימתא זאת קאי על כל המקרים, וכן הוא במהרש"א.

³ דין זה לא נתבאר להדיא, אולם נלמד מכ"ש, דאפי' היכא ששניהם מצרנים ת"ח קודם לתוס', אף שמפקיע זכות מחברו, אי"כ כ"ש כשאין שניהם מצרנים שלא מפקיע הת"ח כלום מחברו שהוא קודם.